

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Det Kongelige Kunnskapsdepartement

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 01.11.2016

Deres ref: 16/5816

Vår ref: 2016/1438

NIBIO

Postboks 115, 1431 Ås

Tlf: 03 246

post@nibio.no

nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater

<https://www.regjeringen.no/contentassets/72e9794a183647e5b53ec39ba8cf516a/rapport-nasjonale-retningslinjer-for-åpen-tilgang-til-forskningsresultater.pdf>

Høringsnotat fra Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)

NIBIO gir sin prinsipielle tilslutning til de nasjonale mål og retningslinjer slik de er formulert på s. 3 i dokumentet. NIBIO (og forhenværende organisasjon Bioforsk) har i flere år arbeidet for Open Access-publisering og har siden 2010 hatt et eget publiseringsfond for dekning av publiseringsavgiften både for GOLD og Hybrid-publisering. Åpenhet både hva gjelder forskningsdata og publikasjoner er nedfelt i «Policy for forvaltning av forskningsdata i NIBIO». NIBIO har også eget institusjonsarkiv (BRAGE) som tilrettelegger for egenarkivering av vitenskapelige artikler.

Naturvitenskapelig forskning er dominerende i NIBIO. En stadig økende andel publikasjoner er åpne, men innenfor denne fagdisiplinen er det p.t. relativt få relevante GOLD-journaler. De fleste åpne publikasjoner utgis i hybrid-journaler fra forlagene Springer Nature, Elsevier og Taylor & Francis. Innenfor bioteknologi brukes Plos One.

Det må være i organisasjonenes egen interesse at publikasjonene blir åpent tilgjengelig hurtigst mulig. I dokumentet problematiseres det gjentatte ganger at publisering er en kostnad for forskeren. De aller fleste forskere har en arbeidsgiver som også er prosjekteier for de prosjektene forskeren arbeider innenfor og skal publisere fra. Institusjonen/prosjekteier har også et etisk ansvar for at kunnskapen som er frembrakt blir kjent og kan komme samfunnet til nytte. Utgifter knyttet til publisering er derfor organisasjonens anliggende, og ikke forskerens. Det er publiseringsstrategien til institusjonene som viser retning og som tar følgene av de valg som ligger i strategiene. Kostnadene er således et institusjonelt anliggende.

NIBIO

Publisering er en selvfølgelig del av prosjektarbeidet. Kostnadene som publiseringen medfører, inkl. publiseringsavgiften, skal derfor inngå i prosjektkostnadene. Også for interne prosjekter skal midlene som stilles til rådighet inkludere publiseringskostnadene. Ansvar for at publisering lar seg gjennomføre ligger på ledelsen, og ikke på forskeren.

Refusjonsordninger av typen STIM-OA bør utgå. Vår erfaring er at den medfører betydelige administrative kostnader i forskningsinstituttet – og man må anta at det administrative i NFR heller ikke er kostnadsfritt. NIBIO foreslår å avvikle ordningen og la publiseringsavgiften inngå i prosjektsøknader. I en slik ordning ligger det både et incitament og en forpliktelse som er mye sterkere enn en refusjon.

På fagområder der tilgangen på GOLD-journaler er begrenset, i hvert fall med tilstrekkelig anerkjennelse (Impact Factor), må man forvente en viss tilbakeholdenhet i forskersamfunnet. Slik NIBIO erfarer det, er hybrid-publisering et reelt alternativ som sikrer IF og tilgjengelighet. NIBIO har praktisert en kvalitetssikring av Open Access-tidsskrifter som har vært aktuelle for publisering. Organisasjonen skal ikke ha publikasjoner i ikke-godkjente eller tvilsomme tidsskrifter (Beall's List <https://scholarlyoa.com/publishers/>)

Forskningssamfunnet bør stimuleres til åpen publisering, men samtidig utvise en viss reservasjon når det kommer til anerkjennelse og kvalitet hos tidsskriftene det publiseres i. Incitamentet bør ligge i forkant av publisering, og ikke i en refusjonsordning eller i honorering med publiseringspoeng. Institusjonenes og arbeidsgivers ansvar må tydeliggjøres både for strategi og tiltak slik at forskeren ikke kommer i skvis.

Arne Bardalen

Konstituert forskningsdirektør

P.S. Høringsuttalelsen er godkjent av Arne Bardalen og i hans fravær sendes det uten hans signatur.

Olav Arne Bævre

Seniorrådgiver.